

Ni v navadi, da v našem časopisu, še zlasti ne v uvodniku, komentiramo dogajanja v nekem drugem konkretnem podjetju ali odgovarjamo na članke v drugih časopisih, ker se kaj hitro lahko prekorači meja fair playa ali etike na tem področju. Tokrat bom napravil izjemo, ki mislim, da je le navidezna. Poskušal bom polemizirati s stališči, izraženimi v Delavski enotnosti 5. decembra, številka 44 pod naslovi »Proti potiskanju delavcev na obrobje«, »Tehnokracija požira tozde« in »Ali bo delavcu ostajala le pravica, da dela, za ostalo pa bodo že poskrbeli drugi«. Domnevam, da je bila pobuda za vse to Iskra Telematika iz Kranja, o kateri pa bi rekel le to, da se na njene razmere o ukinitvi tozdogov gleda tudi z drugačne, bolj realne plati, kot v omenjenih člankih. Primer je lahko Glas 10. decembra z naslovom »Nič ni odločeno«. Več si o Telematiki ne upam reči, saj si dovolj nazorno predstavljam, kako težko je doobra spoznati probleme celo v tovarni, kjer delam. To vprašanje, recimo, omenjenih člankov prav v ničemer ne moti, saj že vnaprej zavzemajo stališča do nameravanih reorganizacij, ne glede iz kakšnih razlogov in v kakšnih variantah se bodo pojavljale. Na eventualno vprašanje, zakaj se naš časopis ali jaz vtikam v Delavsko enotnost, že vnaprej povem, da smo skoraj vsi zaposleni, hočeš nočeš njeni bralci in torej pod njenim vplivom in da so njena področja ravno problemi v organizacijah združenega dela. Našemu bralcu pa se še oprostam za morebitno nejasnost pisanja, ki jo bom skušal odpraviti tako, da bom navajal sporna stališča iz omenjenih člankov.

Nekdo bo morda ugotovil, da pes zacvili, če mu stopiš na tacco. In najbrž gre res bolj za cviljenje (včasih tuljenje na luno), saj tisto, kar nameravam reči, ni uradno verificirano iz baze. Preidimo na konkretno. Osnovna tema člankov so reorganiziranje in iz njih izvirajoča bojazen, da so nevarna za samoupravljanje, da izrinjajo delavce na obrobje, da so pobudniki običajno posamezniki, željni večje moči in vpliva, da reorganizacije izvirajo iz neurejenih dohodkovnih odnosov in seveda, da se izkorišča težaven in zapleten gospodarski položaj. Temu naj se sindikati odločno uprejo.

To so najbolj splošne trditve, ne prvič in ne zadnjič izrečene, ki pa kljub temu razkri-

vajo nešteto vprašanj in hkrati skritih odgovorov. Znova in znova se govori na eni strani o delavcih, na drugi o posameznikih, nekaterih, tehnokraciji, birokraciji itd. Nerač, toda moram se zateči k ustavi in zakonu o združenem delu, čeprav na taista prisegamo vsi. Naj mi nekdo pove, kje se v teh dveh dokumentih govori o teh kategorijah, kako identificirati delavce od drugih. Če zadevo vzamemo z ironične plati, so nedelavci lahko samo otroci, mladoletniki, nezaposleni, upokojenci. Menda ne bomo rekli, da so oni tehnokracija, ki hoče uničiti delavske pravice ali preprosto požreti tozde. S sklicevanjem na ustavo tudi ne poskušam zanikati socioloških kategorij v družbi ali raznih slojev prebivalstva, kjer je morda najvažnejša ločnica med zaposlenimi in nezaposlenimi. Toda povrnimo se v podjetje in na boj med delavci in »ostalimi.« Nenehno podučevanje, da je zakon o združenem delu orožje v rokah delavcev, nam očitno pove, da poleg delavcev obstaja v podjetju še nekdo, praviloma sovražnik. Trdim, da gre za grobo politično izrabo omenjenega zakona in hkrati ustave. Ni izključeno, da se v določenih krogih politikov pojavlja še velika doza neznanja, kar je navsezadnje čisto vseeno. Namreč, nobena ustava in noben sistemski zakon se ne ukvarjata s konkretnimi dogodki, niti ne uporabljata direktno ali vedno razumeta dobesedno. Načela o družbeni lastnini, produkcijskih sredstvih, o pravici delavcev do odločanja o pogojih in rezultatih dela so samo osnova za nadaljnjo konkretno izgradnjo sistema v ustavi sami ali v izvedbenih zakonih. Tudi če ne bi bilo ničesar več, bi v vsakem podjetju postalo takoj jasno, da je delo potrebno deliti, če podjetje sploh hoče funkcionirati. Kje, predvsem pa s kakšnim namenom, je v tej situaciji potrebno iskati neke interesne kategorije? To vprašanje je še bolj očitno, če dejansko ni nihče lastnik in tudi ne more postati, ne glede na individualno iznajdljivost pri participaciji na družbenih sredstvih. Preostane torej samo še določena medsebojna organiziranost, v kateri so nekvalificirani, kvalificirani, visokokvalificirani, mladi, stari, ženske in moški, podrejeni, nadrejeni. Smešno bi bilo govoriti, da so njihovi eventualni medsebojni konflikti razrednega značaja, predvsem pa, kdo od teh so delavci. Še najbolj stvarni kolektivni antagonizmi se pojavljajo med tozdi oz.

Vsem bralcem Verige želimo srečno novo leto

med njimi in skupnimi službami. Vendar tudi, če obstajajo, bi bilo naravnost absurdno govoriti o njihovi razrednosti. Mislim, da je to nesporno eno od področij, o katerem je vredno razmišljati pri naporih za izboljšanje položaja in tudi v našem, vendar s popolnoma praktične plati.

Vidimo, da že golo načrtovanje vprašanja, kdo je delavec in kdo ne, sproži jaro kačo možnih ugovorov zoper »sindikalno« uporabo te besede. Vse to razpredanje pa najbrž ne bi imelo posebnega pomena, če se stališča iz omenjenih treh člankov v DE ne bi direktno zoperstavljala nenehnim iskanjem rešitev v podjetjih samih in konkretno tudi v našem. Na ta način predstavljajo obliko reakcije, čeprav se v njih govori ravno nasprotno: naj se ne dopusti, da tehnokracija odvzame samoupravne pravice delavcem. Razlogi in cilji reorganizacije, ki jih vsebuje večina elaboratov in govorijo predvsem o potrebi po racionalnejšem in učinkovitejšem poslovanju, večjemu dohodku itd., so zlasti v zadnjem od omenjenih

člankov gladko diskvalificirani z znano besedico »baje« in s poimenovanjem tovrstnega razmišljanja za »novo ustvarjalnost«. Ne vem, kako bi se dalo ustrezno označiti tako apriori stališče o zlonamernosti predlagateljev (beri: tehnokracije) sprememb ali o njihovi nesposobnosti, da spoznajo, kaj je bolje. Mimogrede še to, ali je morda ta, pogojno imenovani, delavski razred kaj manj zmanipuliran, če se brezpogojno ve, da za nič na svetu ne izpusti iz rok neodtujljivih samoupravnih pravic, tudi za ceno nizkega standarda ne? Ali ni že skrajni čas, da se podjetja pretežno ukvarjajo z dejanskimi problemi, tistimi, ki po sami naravi stopajo v ospredje? Sumarno se ti problemi najbolj pokažejo v realno nizkih osebnih dohodkih, ki so značilni za večino, ne glede na uspešnost podjetij (da o negospodarstvu ne govorimo). Razčlemba bi pokazala še nešteto drugih vprašanj, ki konec koncev vsa pogojujejo osebni dohodek, ta pa zopet pogojuje tiste delavske pravice, ki naj bi jih ustava že sama dala.

Ali je pri vsej tej revnosti, v katero so kar krepko vključeni tudi gospodje tehnokrati, res tako nenavadno, da se nekdo spomni tudi na spremembo organizacije, morda tudi z navivno željo, da bo kaj prispeval k osebnim dohodkom, če se zaradi drugega ne, zato, da mu ne bo treba reševati štrajkov — po samoupravni poti. Očitno je že mnogo drugih poti izčrpanih, ta pa predstavlja nekaj novega — nedirigiranega in zato gotovo izziv tudi teoretičnim razmišljanjem.

V luči stvarnih problemov, ki jih predpostavljam po vzorcu našega podjetja tudi druge, v novem letu (nekaj moram napisati o njem) nikomur ne želim preveč spremljav v smislu spornih treh člankov, ki ne ponujajo drugega kot smišljenja nekkih prizadevanj, za povračilo pa citate iz ustave ali ZZZ.

Praviloma pozitivna ocena naših uspehov v letu 1985 je iz tega uvodnika zaradi posebne tematike pač izpadla, zaradi česar pa še nikomur ne želim prav nič slabega.

M. J.

Osební dohodki

Današnje okroglo mizo smo namenili vedno aktualni temi — osebnim dohodkom. Ti so razburjali duhove še celo v časih, ko so bili realno precej večji kot danes, ko mnogim pomenijo komaj toliko, da se preživi. Ob tem se nam čudi ves svet, saj le redkim uspeva, da plače nekaj časa obdrže na enakem nivoju, za nas pa pravijo, da smo jih toliko znižali, da so takšne kot pred dvajsetimi leti. Če je to res, potem resnično lahko ugotovimo, da smo izredno potrpežljivi in trpežni. O tej trpežnosti smo se pogovarjali s Primožem Boletom, Bogom Košnikom, Pavlom Nočem, Emi-

lom Selanom, Juretom Pejičem in Zvonetom Prezljem. S strani uredništva smo sodelovali Franc Čop, Miloš Janša in Ivanka Korošec, ki je pripravila zapis.

Uredništvo:
Vsi tarnamo nad majhnimi plačami. Zanje pa ocenjujemo, da so tudi motivacija za delo.

Zdi se, da smo kljub temu to motivacijsko povezavo nekoliko obrnili, saj se dnevni apel glasi: več dela, več dohodka, večje plače. Kako ocenjujete ta aktualni apel?

Noč:
Najprej moramo vedeti, da imamo pri formiranju osebnih dohodkov nekatere usmeritve

Proizvodnja v novembru

V novembru smo proizvedli skupno 1768 ton izdelkov oz. 93 odst. planiranih količin. Tudi proizvodnja za eksterni in interni trg je nižja od planirane, in sicer za 6 odst. oz. 9 odst. Med posameznimi temeljnimi organizacijami je količinski plan presegla samo Verigarna na eksternem trgu in pri skupni proizvodnji. Vrednostno smo proizvedli za 609.184 tisoč din, kar predstavlja 2 odst. manj od planirane vrednosti. Brez upoštevanja dopolnilnega programa v TIO je vrednostni plan skupne proizvodnje presežen za 1 odst. Vrednostni plan na eksternem trgu je bil presežen, na internem trgu pa smo zaostali za 10 odst. za planom. Proizvodni rezultati po temeljnih organizacijah so naslednji:

V Vijakarni je bil proizvodni plan v kg dosežen 89 odst., kosih pa 77 odst. Plan ni dosežen zaradi pomanjkanja naročil pri iver vijakih Ø 3,1 do 3,5 mm, pri vijakih z žaganim navojem in pri lesnih

vijakih Ø 3,1 do 3,5 mm ter pri lesnih vijakih do Ø 3 mm. Pri stojalnih vijakih plan ni bil dosežen zaradi tekočih okvar strojev. Odprema je dosežena v višini 102 odst.

Verigarna je v novembru dosegla med posameznimi temeljnimi organizacijami najugodnejši rezultat. Količinsko in vrednostno je presegla plan eksterne in skupne proizvodnje, dosežen ni le plan interne proizvodnje. Odprema je kar za 84 odst. višja od planirane.

Sidrne verige so presegle le vrednostni plan eksterne proizvodnje za 11 odst., sicer pa količinska in vrednostna proizvodnja zaostajata za planirano. Plan ni dosežen zaradi pomanjkanja kapacitet termične obdelave pri odgorevno varjenih verigah Ø 21 do 37 mm. Odprema je dosežena v višini 108 odst.

Kovačnica je presegla plan eksterne in skupne vrednostne proizvodnje, količinsko pa plan ni dosežen. Plan ni dosežen zaradi pomanjkanja sestavnih

delov iz internega trga pri dvozveržnih transporterjih, zaradi pomanjkanja delovne sile pri kavljih ter zaradi pomanjkanja naročil pri odkovskih serijske izdelave in pri žičnih vrveh. Odprema je za 9 odst. nižja od planirane.

V Orodjarni in Vzdrževanju je vrednostno proizvodni plan presežen za 4 oz. za 17 odst.

V TIO je proizvodni plan vrednostno dosežen 64 odst., od tega osnovni program 75 odst., dopolnilni program pa 43 odst. Proizvodni plan osnovnega programa ni dosežen zaradi materiala in pomanjkanja kapacitet pri pnevmatskih cilindrih do Ø 25 mm, pri pnevmatskih razvodnikih NV 6 in pnevmatskih armaturah, zaradi naročil pa pri pnevmatskih razvodnikih NV 4. Odprema je dosežena 129 odst., od tega osnovni program 140 odst., dopolnilni pa 103 odst.

Količinski in vrednostni podatki po tozkih o proizvodnji v novembru so razvidni iz naslednjih tabel:

Količinska proizvodnja za november 1985										v tonah	
TOZD	Eksterna proizvodnja			Interna proizvodnja			Skupna proizvodnja				
	plan	doseženo	ind.	plan	doseženo	ind.	plan	doseženo	ind.		
Viakarna	270	241	89	—	—	—	270	241	89		
Verigarna	370	399	108	27	2	7	397	401	101		
Sidrne verige	309	264	85	719	677	94	1.028	941	92		
Kovačnica	175	156	89	36	29	81	211	185	88		
DO VERIGA	1.124	1.060	94	782	708	91	1.906	1.768	93		

Vrednostna proizvodnja za november 1985										v 000 din	
TOZD	Eksterna proizvodnja			Interna proizvodnja			Skupna proizvodnja				
	plan	doseženo	ind.	plan	doseženo	ind.	plan	doseženo	ind.		
Viakarna	78.544	78.318	100	3.331	2.194	66	81.875	80.512	98		
Verigarna	103.628	130.728	126	13.780	6.188	45	117.408	136.916	117		
Sidrne verige	78.678	87.180	111	114.663	100.489	88	193.341	187.669	97		
Kovačnica	76.195	81.065	106	18.265	15.080	83	94.460	96.145	102		
Orodjarna	3.250	509	16	20.101	23.729	118	23.351	24.238	104		
Vzdrževanje	42	133	317	27.685	30.835	111	27.727	30.968	117		
TIO (osn. + dop. p.)	80.829	52.263	65	1.289	473	37	82.118	52.736	64		
TIO (osnovni pr.)	55.419	41.350	75	1.289	473	37	56.708	41.823	77		
DO VERIGA	421.166	430.196	102	199.114	178.988	90	620.280	609.184	98		
DO VERIGA	395.757	419.283	106	199.114	178.988	90	594.871	598.271	101		

in omejitve. Rast osebnih dohodkov mora za 10 % zaostajati za rastjo dohodka. Torej je pomembno, kako in od česa je odvisen dohodek. V letošnjih prvih devetih mesecih smo povečali fizični obseg od 1 do 2 odst., produktivnost okoli 4 odst., prihodek pa za okoli 200 odst. Dohodek nam torej formira v največji meri inflacija in povečanje cen, s katerim jo lovimo. Ta razmerja pravzaprav dobro ilustrirajo, koliko je »kategorija« dohodek vredna in koliko je potlej vredna kot kriterij za določitev osebnih dohodkov.

Košnik:

Pravzaprav je apel jasen in enostaven, vendar so reakcije nanj različne. V proizvodnji prepričujemo, da bodo osebni dohodki večji, če bomo več in bolje delali. Nekateri to verjamejo, vendar vedno manj. V Verigarni smo namreč dosegli raven produktivnosti, ki jo je težko zvišati ob opremi, ki jo imamo in tudi ni dosti slabša kot na Zahodu. Kje potlej doseči boljše delo?

Uredništvo:

Vedno in povsod se prepričujemo, da večji dohodek šele omogoči višje plače. Ali delavci temu verjamejo?

Prezelj:

Ne! Taki apeli računajo na zavest delavcev, ki je taka in nič večja kot povsod na svetu. Pri nas delamo od 3 do 5 ur dnevno in nihče noče delati pred začetkom, bodisi da se boji, da se mu bo zvišala norma, bodisi ne verjame, da se mu bo moral garantirati, da bi za več dela rs dobili večjo plačo. To to poznalo pri plači. Nekdo bi pa si pogosto onemogočamo tudi z lažno solidarnostjo.

Selan:

V drugih orodjarnah dela nimajo normiranega. Tudi mi smo se že pogovarjali, da bi norme ukinili. Uvedli naj bi izključno plačilo po kvalitetnih izdelkih (akord). Sedanji sistem je tak, da ne moreš zaslužiti toliko, kolikor bi rad.

Košnik:

Koliko ljudje temu apelu verjamejo, je odvisno od okolja, v katerem so. Ko smo v Verigarni imeli težave s snežnimi verigami, smo se z delavkami dogovorili, da ne glede na višino doseganja, norm ne bomo zvišali. Rezultati niso izostali. Mislim, da so ljudje pripravljene več delati, če bi bil sistem tak, da bi vedeli, koliko več bo plače za več dela.

Uredništvo:

Vedno tarnamo, da se pri OD ne poznajo razlike med dobrimi in slabimi delavci.

Prezelj:

Razlike so zelo majhne, izražene v nekaj malo odstotkih. Tu je prisotna lažna solidarnost. Ali se bojiš z boljšo oceno zameriti, ali pa se trudiš, da mu z nekoliko višjim odstotkom popraviš nizko osnovo.

Uredništvo:

V splošnih aktih imamo možnosti, da se tudi z modeli ocenjevanja naredijo razlike med slabimi in dobrimi delavci. Kako, da jih ne izkoristimo?

Noč:

Kriterije imamo, le izvajamo jih neradi. Res je, da so ti v proizvodnji bolj izdelani kot v režiji. V TIO se obračuna dejanska ugotovljena ali ocenjena uspešnost, ki se giblje od 55 do 148 odst. doseganja normativov, medtem ko v Vzdrževanju ne prenesejo skoraj nikakršnih razlik.

Uredništvo:

Zakaj je v Vzdrževanju tako?

Prezelj:

V prvi vrsti je vodstvo tisto, ki mora te stvari urediti. Danes uspešnost ocenjujejo mojstri in skupinovodje. Da so razlike tako majhne, je lahko vzrok v tem, da se bojijo zameriti ali pa imajo tudi sami »maslo na glavi«. Ocenjujem, da je ovira temu tudi prevelika javnost teh ocen. Mislim, da bi se tudi delavci odločili vsaj poskusno za tajnost tega dela osebnih dohodkov.

Košnik:

Pred leti smo imeli tak model ocenjevanja, da so bile razlike med delavci znatne. Tega nismo prenesli, saj smo se stalno izgovarjali na različne pogoje dela in podobno.

Pejič:

Naš osebni dohodek je v velikem delu socialna kategorija. Na tem nivoju ne moremo delati velikih razlik. Govorimo o nagrajevanju po delu, z druge strani pa o eksistenčnem minimumu, ko je težko delati razlike. Ocenjevanje bolj služi za popravke osnove, kot pa stimulacijo. Povrnili bi se še k prvemu vprašanju: kvalitetni kazalci gospodarjenja so v drugem planu. Pri 100 odst. inflaciji produktivnost s svojimi 4 do 5 odst. res nič ne pomeni.

Noč:

Smo pričeli velikih navskrižij. Prepričujemo ljudi, da je treba za večji OD več delati. Kljub temu da nam produktivnost rahlo raste, se delež OD v eksterni realizaciji nenehno znižuje in je iz 25 odst. pristal na 15—16 odst. To je tudi realni upad standarda.

Uredništvo:

Vedno in povsod slišimo, da ljudje niso za uravnilovko. Ali je to res?

Prezelj:

Ne zanima me, koliko zasluži direktor, če bom sam imel dobro plačo. Prevelike pa so razlike med ključavničarjem in vodjo tozda. Takih razlik še ni bilo.

Bole:

Če bi delavec imel možnost, da bi se z izjemnim delom direktorju ali vodji tozda približal, potem bi ne bilo težej po uravnilovki.

Pejič:

Sistem odločanja je pri nas tak, da ne more pripeljati drugam kot v uravnilovko.

Košnik:

Uravnilovka je prisotna in ljudje vanjo silijo. Večjih razlik tudi ni zaradi naše komodnosti. Če se da efekte dela toč-

no izmeriti, še ni toliko problemov, ko pa gre za oceno, so problemi tu.

Uredništvo:

Ali se vam ne zdi, da so v Verigi stvari obrnjene na glavo? Delamo razlike v proizvodnji, kjer ob normalnem obratovanju niso potrebne, v pripravljalni funkciji, kjer so ogromne rezerve, pa tega ne počnemo. Če ne teče v pripravljalni funkciji, ni v proizvodnji nobene možnosti tega nadoknaditi. Zakaj torej razlik ne ugotavljamo na tej ravni?

Noč:

Preveč poenostavljamo: tudi v proizvodnji so še ogromne rezerve, in govorjenje, da proizvodnja dela tako in toliko kot na Zahodu, ne drži. Proizvodni delavci dosegajo na Zahodu bistveno drugačne učinke kot pri nas. Res, da tudi za bistveno drugačne plače. Toda plače v Vzhodni Nemčiji niso boljše od naših, pa vendarle so v proizvodnji boljši efekti. Torej ne gre le za plače, pač pa tudi za mentaliteto ljudi. Pred očmi moramo imeti tudi potrebe ljudi. Japonci delajo za majhne plače dobro in veliko, vendar so tudi njihove potrebe skromne.

Uredništvo:

Do pred 15–20 let nazaj smo imeli za področje nagrajevanja enostavni tarifni pravilnik in vsakdo je lahko izračunal, kakšno plačo bo na koncu meseca dobil. Danes imamo plejado aktov, ki šteje čez 200 strani. Koliko mislite, da taka plejada aktov doprinese k ureditvi tega področja?

Košnik:

Poplava papirjev je vedno znak slabosti. Zdi se mi, da je v tej poplavi papirjev polno želja, rezultati pa izostajajo. Stari sistem tarifnih pravilnikov je bil po mojem boljši.

Bole:

Te papirnat solate nihče ne bere, nihče ne pozna. Čim več jih je, tem manj se nanje spoznamo. Drugo pa je vprašanje, koliko se sploh izvajajo.

Uredništvo:

Pa vendar je zanimivo, da mnogi politiki ne priznavajo nobene vrednosti tarifnih pravilnikov in je spominjanje letih politični greh.

Prezelj:

Mnogi politiki, predvsem pa republiški sindikat, živi v povsem drugi sferi.

Košnik:

Realno dejstvo je v tem, da ljudje ne poznajo te množice papirjev. Plače so tako nizke, da ljudje pravijo: »Preskrbite nam boljše plače!« Boli pa jih dejstvo, da dobrih poslovnih rezultatov ne občutijo v kuvertah.

Noč:

Vedeti moramo, da je bila gospodarska in družbena situacija v časih tarifnih pravilnikov vendarle drugačna. V teh pravilnikih je bilo stimulirano le fizično delo. Danes pa v pravilnike moramo vgrajevati mnoge druge kriterije, vendar resnici na ljubo tudi tiste neprave.

Pejić:

Časi tarifnih pravilnikov in današnja situacija niso primerljivi. Vedeti moramo, da se sistem in obstoječa praksa močno razlikujeta. Z resolucijami si zmanjšujemo manevrski prostor, ki se v končni posledici zreducira na tarifni pravilnik ali celo na želje po akordih kot je to primer Orodjarne.

Uredništvo:

Priče smo spremembam ocen delokrogov, ki so motivirane zaradi nizkih osebnih dohodkov nasploh. S spremembami se razmerja običajno le rušijo in ne dograjujejo. Ker vedno ostane nekdo najnižje ocenjen, se s tako oceno tudi nikoli ne strinja. Spremembe bi morale biti pogojene izključno s spremembo dela, ne pa z reševanjem nizkih osebnih dohodkov, ker se jih na ta način nikoli ne reši.

Selan:

Prenizka je osnova, ki pogotuje potem dopust, bolniško, nadure itd.

Noč:

Gledanje, da bomo skozi osnovo imeli višje OD, je zmotno. Odločilna je masa za OD, ki jo je sposobna prenesti delovna organizacija. Sicer se pa osnova — planska vrednost točke — poveča vsake tri mesece.

Uredništvo:

Vedno se postavlja vprašanje medsebojnega vpliva dohodka, ki se ga doseže, preveč enostransko in da ne upošteva OD kot motivacijo za prihodnje delo?

Noč:

Ko se pogovarjamo o globalnih sistemih za delitev OD, vedno poskušamo zanemariti odvisnost od dohodka, radi pa se primerjamo z okolico ali SZ. Bolj vemo, kako je z Elanom ali z drugimi, kot za naše rezultate.

Uredništvo:

V situaciji, da ne funkcionirajo kvalitetni dejavniki, kaže, da je »učinkovit« le še štrajk?

Noč:

Pri nas se povišanja osebnih dohodkov napačno povezuje s štrajki. Poravnava v septembru je skladna z resolucijskimi usmeritvami, poslovni uspeh pa je omogočil tudi poravnavo v decembru. Kot direktor se skušam resolucijskih usmeritev držati, kar se od mene kot poslovnega človeka tudi pričakuje. Ugotavljam pa, da se slovensko gospodarstvo usmeritev ni držalo. Kdor se jih je držal, ni izpadel pametno. Na tem področju bo treba doseči red.

Uredništvo:

To je nezaupnica resoluciji.

Pejić:

Splača se spregovoriti o OD kot motivacijskem faktorju. Zakaj se ne bi primerjali z gospodarstvom SRS tako z rezultatom kot tudi z osebnimi dohodki? Glede resolucije mislim, da gre res za nezaupnico. Opaža se tudi spremembe v politiki sindikata, ki je bil proti zaoznanju osebnega dohodka za dohodkom. Sam OD ni zgolj knjigovodska predpostavka.

Uredništvo:

Ali ocenjujemo, da je Veriga na povprečju po uspešnosti?

Noč:

Po uspešnosti je in bi morala biti tudi po plačah.

Pejić:

Ljudje niso zadovoljni s poravnavo. Ni vseeno ali dobiš denar januarja ali decembra.

Selan:

Delavci mislijo, da se jim je to med letom trgalo in da bodo s poravnavo to dobili nazaj. Zmeraj si tako razlagajo. Tudi manjšo točko v oktobru so si ljudje tako tolmačili (pripis uredništva: manjši preseg vrednosti točke je bil posledica povečane planirane vrednosti točke, kar nima vpliva na nivo osebnih dohodkov).

Noč:

Če bi bili osebni dohodki med letom ves čas na republiškem povprečju, ali bi zaposleni kljub temu še pričakovali poravnavo?

Selan:

Seveda bi jo!

Uredništvo:

To okrog točke je že več let sporno. Ker točka sama po sebi ne pomeni ničesar (je le ena od kategorij za porazdelitev mase OD na posameznika in med drugim važna tudi kot osnova za izračun nadur; najustreznejša je takrat, kadar njena planska vrednost čim manj odstopa od dejanske vrednosti), jo je nesmotrno objavljati. Povzroča samo nesporazume.

Selan:

Drži, napačne razlage izvirajo tudi iz primerov, da je točka šla gor, nekateri pa so zaslužili manj.

Noč:

Masa je bila povprečno 3 odst. večja (mišljen je oktober), zato bi bilo treba pogledati, zakaj so zaslužili manj.

Uredništvo:

Prava poravnava je lahko šele po zaključnem računu, sicer pa je bolj ugodno sprotne plačevanje.

Prezelj:

Res pa je, da bi radi imeli oboje.

Košnik:

Plače naj rastejo enakomerno. Ljudje so že doumeli, da je poravnava razvrednotenje.

Prezelj:

Sprašujem se, ali je možno, da se z novim letom dvignemo na povprečje. Vemo, da smo pri plačah za poslovnim uspehom. Zakaj jih ne bi dvignili? (pripis: sprašuje najbrž direktorja)

Noč:

Najprej je treba vedeti, da so pogoji za gospodarjenje za drugo leto tako nedefinirani kot še nikoli. Lani smo v tem času že imeli zaključeno za 2,5 milj. dol. izvoza, letos komaj za 400.000. Ne vemo, pod kakšnimi pogoji bomo izvažali drugo leto. republiške stimulacije ne bo, za zvezne se še ne ve. V tem trenutku sploh ne vemo, kako se bomo oskrbovali z materialom, rezervnimi deli, opremo in drugim. Za izvoz bomo

dobili dinarje, a kdaj, ne vemo itd. Zato v tej situaciji ne moremo govoriti o neki politiki OD v letu 1986. Več bomo vedeli šele po prvem kvartalu.

Uredništvo:

Delež osebnih dohodkov v celotnem prihodku je bil pred desetimi leti ca. 25 odst., danes pa je ca. 16 odst. Kaj je vplivalo na to spremembo in koliko je optimalna?

Noč:

25 odst. je takrat predstavljalo mejo. Večji delež je že pomenil izgubo. Danes bi zanesljivo izgubo pomenil že več kot 20 odst. delež celotnega prihodka za osebne dohodke. Ocenjujem, da je spričo povečanih obveznosti iz poslovnega sklada in pri vzdrževanju vsaj enostavne reprodukcije danes optimalni delež okrog 16 odst.

Glede očitkov, da se deli poravnava na koncu leta, ko je denar manj vreden, je treba reči, da se je s tem delom sredstev funkcioniralo tudi med letom. Od teh sredstev ni bilo treba plačevati obresti. Ta segment v povezavi z drugimi v končni fazi prinese ugoden poslovni rezultat.

Uredništvo:

Koliko je vreden poslovni rezultat, če je na račun osebnih dohodkov?

Noč:

Strinjam se, da bi morali osebni dohodki biti v skladu z uspešnostjo, na povprečju republike, vendar je treba gledati tudi na razvoj delovne organizacije.

Uredništvo:

Kako vpliva zmanjšanje realnega deleža osebnih dohodkov na kadrovanje?

Enkratne pomoči in pomoči delavcem za klimatska zdravljenja

Enkratne pomoči

Pomoč, ki je organizirana v DO je postala permanentna oblika pomoči in je namenjena tistim delavcem, ki so v stanju socialne potrebe zaradi posebnih socialnih okoliščin, zaradi katerih se znižuje kvaliteta življenja. Pri dodeljevanju enkratnih pomoči v letu 1985 se je v del. organizaciji prvenstveno ugotavljala upravičenost tistih občutnih socialnih potreb, ki so jih delavci izrazili z vlogo, s katero so sporočili pristojnim institucijam svoje mnenje oz. prepričanje, da potrebujejo pomoč. Glede na to, da je pri njih socialna potreba opredeljena s podobnimi kriteriji kot v DO, so pri presoji do opravičenosti do pomoči zajeti vsi tisti delavci, ki so vlagali prošnje za družbeno denarne pomoči (otroške doklade ipd.). Na podlagi tega in skladno s kriteriji pravil je 55 delavcev prejelo enkratno pomoč v obliki naročilnice, s tem da so nabavljali predvsem otroško konfekcijo

Čop:

Kadre izgubljam, obstoječi pa se tudi ne počutijo dobro. Imamo k sreči velik dotok štipendistov, vendar je situacija tudi zanje nevarna. Fluktuacija je približno 150 na leto, ki je štipendisti v celoti ne potrjujejo, zaradi relativno nezanimivih osebnih dohodkov pa je preostali manko zelo težko dobiti. Z mankom 20–30 ljudi je ca. 2–3 stare milijarde izpada.

Noč:

Naš poslovni sklad smo bistveno osiromašili. Imamo dosti kratkoročnih kreditov, za katere smo plačali toliko obresti, kolikor je bilo ostanka čistega dohodka. Če bi uspeli znižati zaloge za 30 odst., bi obresti padle, kar bi pomenilo povečanje ostanka dohodka. Na tem bo treba še mnogo napraviti.

Uredništvo:

Kaj bi to pomenilo na osebnih dohodkih?

Noč:

Z zmanjšanjem obresti (zalog) bi bil dohodek višji, večje tudi dajatve, vendar bi se OD lahko povečal za približno 20 odst. Očitno so tu še velike rezerve, odvisne od nas.

Uredništvo bralcem:

Današnje temo smo precej premleli, vseh odgovorov na probleme pa očitno še nismo našli. Poskbnjali smo ujeti utrip tovarne pri obstoječi politiki osebnih dohodkov, ki bi jo mogoče lahko imenovali tudi golo možnost. Sami presodite, koliko je okrogli mizi to uspelo in koliko so osebni dohodki lahko več kot socialna, finančna ali resolucijska kategorija.

Uredništvo

pri Murki Lesce in Murki Radovljica. Najvišji znesek pomoči je znašal 10.220 din, najnižji pa 4.200 din.

Klimatska zdravljenja

Klimatsko-kopališko zdravljenje je koristilo 16 delavcev, in sicer 11 delavcev v Zdravilišču Dobrna lišču Laško 1 delavec v Rogaški slatini 1 delavec v Atomskih toplicah 1 delavec v Čateških toplicah in 1 delavec v Šmarjeških toplicah.

Trem delavcem smo plačali 100 odst. stroškov zdravljenja, 2 delavcema 80 odst., 3 delavcem 70 odst., 3 delavcem 60 odst. in 4 delavcem od 40–50 odst. stroškov zdravljenja. Vsi navedeni delavci so morali biti na zdravljenju 10 dni, s tem da jim je bilo odobrenih 5 dni izredno plačanega dopusta, če niso bili v določenem terminu za zdravljenje v bolniškem staležu.

Marija Zupanc

Obramba — stalna pripravljenost

V mesecu novembru je Fakulteta za sociologijo, politične vede in novinarstvo izvedla v naši delovni organizaciji, v Verigarni anketo s temo:

1. pripravljenost družbenopolitičnega sistema za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito,

2. delovanje in uresničevanje delegatskega sistema.

Anketo, ki zajema delovanje družbenopolitičnega sistema za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, se izvaja v okviru jugoslovanskega raziskovalnega projekta »SLO in DS v SFRJ«. V tej anketi so bili naključno izbrani člani sekretariata osnovne organizacije ZK, nekateri člani komiteja za SLO in DS ter nekaj delavcev.

Iz razgovorov, ki sem jih imel z anketiranci in izvajalci ankete, ugotavljam, da je poznavanje nekaterih področij delovanja SLO in DS dokaj slabo. Temu je deloma kriva premajhna seznanjenost ter nezainteresiranost delavcev za sistem delovanja in organiziranja SLO in DS tako v delovni organizaciji kot zunaj nje.

Zakon o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti (Uradni list SRS št. 35/82) poznajo državljani zelo slabo. Ne gre tu za poznavanje posameznih detajlov tega zakona, temveč za poznavanje splošnih pojmov. Za boljše poznavanje bom v nadaljevanju navedel nekaj »uradnih« pojasnil.

Splošna ljudska obramba

SLO v naši republiki je le del enotnega sistema organiziranja, pripravljanja in aktivnega sodelovanja delovnih ljudi in občanov, organizacij združenega dela, društev, krajevnih skupnosti, občin itd. pri odvrcaanju in preprečevanju nadziranja.

Oborožen boj je v splošnem pada ali drugih nevarnosti za odporu odločilna oblika upiranja agresorju in tvori z vsemi drugimi oblikami boja in odpora neločljivo celoto.

Nosilec oboroženega boja so oborožene sile, ki jih sestavljajo: jugoslovanska ljudska armada in teritorialna obramba, v vojni pa tudi pripadniki narodne zaščite, delovni ljudje in občani, ki z orožjem ali kako drugače sodelujejo v odporu zoper napadalca.

Družbena samozaščita

Družbena samozaščita je celota ukrepov in aktivnosti, ki jih v miru, ob naravnih ali drugih nesrečah, izrednih razmerah, neposredni vojni nevarnosti ter v vojni organizirajo in opravljajo delovni ljudje in občani OZD, KS, SIS itd. za zaščito neodvisnosti in ozemeljske neokrnjenosti SFRJ.

Teritorialna obramba

je najširša oblika organiziranja in pripravljanja delovnih ljudi in občanov za oborožen

splošni ljudski odpor. V skladu z obrambnimi in varnostnimi načrti družbenopolitičnih skupnosti opravlja teritorialna obramba tudi določene naloge pri zaščiti in reševanju ob naravnih in drugih nesrečah ter pri preprečevanju in odpravljanju izrednih razmer.

Z udeležbo v teritorialni obrambi varujejo delovni ljudje in občani neodvisnost, suverenost, celovitost ozemlja in z ustavo določeno družbeno ureitev socialistične republike Slovenije, SFRJ in opravljajo druge naloge, določene z zakonom ter z obrambnimi in varnostnimi načrti in z načrti oboroženih sil.

V vojni so pripadniki teritorialne obrambe tudi delovni ljudje in občani, ki z orožjem ali kako drugače sodelujejo v narodni zaščiti v splošnem ljudskem odporu.

Narodna zaščita

je najširša organizirana oblika samozaščitnega in samoobrambnega delovanja delovnih ljudi in občanov v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, krajevnih skupnosti itd., za zavarovanje z ustavo določenega družbenega reda, pogojev dela, družbenega in zasebnega premoženja, objektov skupnega pomena in javnega reda, za zagotavljanje mirnega in varnega življenja in opravljanje drugih določenih nalog družbene samozaščite ter za najširše vključevanje delovnih ljudi in občanov v oborožen boj in druge oblike splošnega ljudskega odpora.

Narodna zaščita deluje v skladu z načrtom za delovanje narodne zaščite, ki je sestavni del varnostnega in obrambnega načrta samoupravne organizacije oziroma skupnosti, v kateri je organizirana narodna zaščita.

Civilna zaščita

je del splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite v socialistični republiki Sloveniji in je organizirana v vseh bivalnih in delovnih okoljih kot najširša oblika priprav in udeležbe delovnih ljudi in občanov za zaščito in reševanje prebivalstva, materialnih in drugih dobrin ob vojnih akcijah, ob naravnih in drugih nesrečah in za izvajanje samozaščitnih nalog v izrednih razmerah.

Ob razlagi posameznih pojmov SLO in DS se vsebina nekajkrat ponavlja, kar dokazuje povezanost, prepletenost posameznih področij v trdno celoto.

Za člane delovne organizacije je pomembnejše, kaj nam nalaga Zakon o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti ter kakšna je naša organiziranost na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite. V nadaljevanju bom skušal zakonske obveznosti prikazati skozi organiziranost SLO in DS v naši delovni organizaciji.

IENA

V sodelovanju z Zvezo društev izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav Slovenije je Kompas pripravil v dneh 2., 3. in 4. 11. letos ogled svetovne razstave izumov IENA v Nürnbergu. Iz naše DO sta se na predlog Društva DIATI udeležila razstave tovariš Dežman (TOZD Vijakarna) in Miklič (DS SS).

Prvi dan smo se ob 5.00 uri odpeljali iz Ljubljane, izpred poslovalnice Kompasa, proti Ljubelju, kjer nas je pričakalo sneženje. Po krajšem postanku smo se odpeljali mimo Beljaka po Turski avtocesti, mimo Salzburga in Münchna v Nürnberg. V Nürnberg smo se pripeljali pozno popoldne. Poleg naju dveh so bili ostali udeleženci tako rekoč iz cele Slovenije: iz Novuma, iz Patentne pisarne, iz Save, Krke — Novo mesto, Papirnice Vevče, Sladkogorske itd. Drugi dan nas je avtobus odpeljal na sejmišče. Velikost Nürnberškega sejmišča se lahko primerja z Zagrebškim.

V eni od dvoran je bila razstava izumov IENA 85. Vse inovacije in izumi so bili praktično razstavljeni, avtorji so demonstrirali svoje izdelke, tako da je bila na nekaterih — zanimivejših mestih nepopisna gneča. Vsa področja tehnike so bila enakomerno zastopana; vsi pa se nismo mogli znebiti občutka, da se največ izumiteljev v svetu ukvarja z izumljanjem novega kolesa ali pa s spremembami — izboljšavami klasičnega kolesa. Na ogled so bila dirkalna kolesa z aerodinamičnimi oblogami, pa kolesa — tricikli, na katerih kolesar praktično leži itd. itd.

Na elektrotehničnem področju je treba omeniti nove elemente med integriranimi vezji, nove ideje v relejni tehniki in izboljšave na elektromotorjih. Zanimiv je bil ultrazvočni uplinjač, ki menda prihrani 20 odst. goriva.

Na razstavi so sodelovali tudi Jugoslovani (Koprčani).

Drugi dan smo se že ob 7. uri odpeljali iz Nürnberga v München, da bi čimprej prišli do Nemškega patentnega urada, katerega gostje smo bili cele tri ure. V dveh ogromnih objektih (6 in 10 nadstropij) je zaposlenih 1700 ljudi. Obrazložili so nam organizacijsko shemo urada in nam nato še razkazali centralni arhiv veljavnih patentov, računalnik Sperry-Univac, zbirko knjig in patentov iz celega sveta, mikrofilm-ski laboratorij.

Razen centralnega arhiva in računalnika so vsi ostali arhivi in mikrofilska tehnika v tretji, četrti in peti kletni etaži.

V centralnem arhivu hranijo 7 milijonov veljavnih patentov. V ta arhiv ima dostop kdorkoli želi. Izbere si patentni spis, gre za mizo v čitalnici, preštudira ali pa ga prefotokopira. Brez kakršnih koli omejitev ali skrivnosti.

Iste podatke lahko dobiš tudi z računalnika, vendar računalniška baza podatkov ne vsebuje risb in skic. Če hočeš računalniški izpis, pritisneš na tiskalnik, ki ti vse podatke izpiše na papir.

V kletnih prostorih je shranjenih 400.000 knjig in 26 milijonov patentov z vsega sveta. V te prostore zunanji obiskovalci nimajo dostopa. Vsak patentni spis ali knjigo dobi obiskovalec v najmanj — 20 minutah. Knjižnica meri 200 X 50 m (toliko kot kompletna hala TIO — Orodjarna).

Nemški patentni zavod sprejme na leto 32.000 domačih patentnih prijav in 15.000 tujih. Na leto izdajo približno 20.000 patentov.

Nemški patentni urad ima 97 milijonov DM letnega prometa. Ogromno tega denarja vložijo v nadaljnji razvoj.

Jože Miklič

Ob 30-letnici

V oktobru je slavila 30-letni jubilej Ljubljanska banka, Temeljna banka Gorenjske. V prvih dneh decembra pa je isto obletnico slavila tudi Jugobanka Ljubljana. Prav je, da se tudi pri nas spomnimo teh dveh dogodkov, saj smo članica obeh bank.

V prvih povojnih letih, v času centraliziranega vodenja in upravljanja, je bančne posle opravljala Narodna banka Jugoslavije. S krepitvijo samoupravljanja in podružabljanja ekonomskih odnosov pa je centralizacija bančnih poslov postala zavora nadaljnjemu razvoju. Sistem samoupravljanja, ki se je v proizvodnji hitro uveljavljal, se ni mogel avtomatično prenesti v bančništvo, pač pa se je postopno dograjevalo.

Na Gorenjskem so bile v letu 1955 ustanovljene komunalne banke v Kranju, Škofji Loki, Radovljici, Trzinu in Bledu in tako štejeemo to leto kot prelomno v razvoju poslovnega bančništva na Gorenjskem. V istem letu je bila v Kranju ustanovljena še zadružna hranilnica in posojilnica. Tako so bili iz narodne banke prenešeni posli s področja kmetijske dejavnosti. V letu 1961 so bili na komunalne banke prenešeni vsi kreditni posli, Narodna banka pa je prevzela posle združenega knjigovodstva in plačilni promet. Ukinjena je bila Zadružna hranilnica in posojilnica, njene posle je prav tako prevzela Komunalna banka.

Gospodarska reforma v letu 1965 je imela vpliv na nadaljnji razvoj bančnega in kreditnega sistema. Vloga združenega dela pri poslovanju bank se je večala. Banke naj bi postale del gospodarstva. Pri reorganizaciji bank smo dobili Gorenjsko kreditno banko. Upravljanje v banki je bilo zapuano članicam bank. Pri sprejetju nove ustave in Zakona o združenem delu gre bančni sistem v nadaljnje spremembe. Tako od 1. 1. 1978 posluje banka pod imenom Ljubljanska banka, Temeljna banka Gorenjske Kranj. V letu 1982 je bila ustanovljena poslovna enota za stanovanjsko komunalno gospodarstvo zaradi bančnega upravljanja s sredstvi za stanovanjsko komunalno gradnjo.

Danes opravlja Temeljna banka Gorenjske vse vrste bančnih poslov za svoje članice, deponente in varčevalce. Članice se aktivno vključujejo v vodenje banke in oblikovanje poslovne politike. Med poslovnimi bankami se je LB Temeljna banka Gorenjske s pridobivanjem novih članic, deponentov in varčevalcev leta 1984 povzpela na 29. mesto v državi, v sistemu Ljubljanske banke pa na 5. mesto. Naša delovna organizacija opravlja večino poslov prek Temeljne banke Gorenjske, saj so vse temeljne organizacije njeni popolni komitenti. Prav tako opravljamo preko te banke vse devizne posle.

Z delom sredstev pa kot deponenti poslujemo tudi preko

naših bank

Jugobanke, Temeljne banke Ljubljana. Pred leti je bil obseg poslovanja preko Jugobanke še večji, zlasti na deviznem področju.

Jugobanka Ljubljana je bila ustanovljena pred 30 leti; v prvi fazi je zaposlovala 7 uslužbencev. Kmalu se je število zaposlenih zaradi večjega obsega poslovanja povečalo. Danes sestoji sistem Jugobanke iz 434 organizacijskih enot, v katerih je zaposlenih 11.000 delavcev. Združena banka Beograd ima 24 temeljnih bank po vsej državi, od katerih imamo eno tudi v Ljubljani. Povezana je z vsem svetom, saj ima agencijo v New Yorku in 21 predstavništva v vseh pomembnejših centrih sveta. Korespondentsko mrežo ima razvito s preko 130 državami širom po svetu.

Ob 30-letnem jubileju naj veljajo tako Ljubljanski banki, Temeljni banki Gorenjske Kranj kot tudi Jugobanki Ljubljana naše čestitke z željo, da bi uspešno sodelovali tudi v prihodnje.

Marjana Kozamernik

Pomagali smo kupiti nov rentgen

Državni praznik 29. november je gorenjsko zdravstvo proslavilo med drugim tudi z otvoritvijo novih prostorov in aparatov v Bolnici Jesenice. Že več let se trudijo, posodobiti prostore in opremo, ker je nujno, saj so nekatere instalacije stare 40 let in so zastarele. V realizaciji svojih ciljev so dokaj uspešni, saj so leta 1981 dogradili prizidek s specialističnimi ambulantami, po dveh letih ustanovili dializni center, funkcionalno preuredili pediatrični oddelek z ambulantno, preuredili urgentne ambulante, preselili iz Kranja otorinolaringološki oddelek in posodobili prostore za fizioterapijo. Letos so odprli prostor za centralno intenzivno terapijo in operacijsko sobo otorinolaringološki oddelka ter adaptirani abdominalni trakt kirurškega oddelka. Vse to so financirali iz lastne amortizacije, prispevkov delovnih organizacij in občanov.

Tudi pri nas nismo nikdar odrekli pomoči Bolnici Jesenice, saj že več let pri delitvi sklada skupne porabe namenjamo del sredstev za njihove potrebe, ki so prav tako tudi naše — skupne. Letos so nam poslali vlogo, da bi združevali sredstva za nakup operacijskega rentgena. Vrednost te naprave je 46 milj. din in je iz lastnih sredstev bolnišnica ni bila zmožna kupiti. Zato so predlagali združenemu delu dodatno združevanje sredstev. Premični operacijski rentgenski aparat, ki mu rečemo kaliskop, je pri sodobnem kirurškem zdravljenju nepogrešljiv, saj si ne moremo predstavljati kirurških posegov brez dinamične rentgenske kontrole. Aparat je izpopolnjen z elek-

Zagovor k mladinskemu odmevu

Že v pripisu k objavi odmeva na uvodnik desete številke glasila sva izrazila navdušenje nad dejstvom, da je do odmeva prišlo. Tako vsaj popolnoma ne držijo besede lanskega anonimnega kritika, da oba urednika s svojimi članki lajava v luno, saj se nikdar nihče zanje ne zmeni.

Kar zadeva sam odmev pa mora biti zagovor seveda toliko dosleden, da odgovori na vse našete očitke. Prvi očitek gre na dolžino uvodnika. Priznam, da je bil res dolg, vendar je treba le upoštevati, da nisem več peresnega mečevanja, da pač amatersko pišem in zato porabim več prostora. Tak je moj del krivde. Ni pa vsa na meni. Del jo je med drugim tudi na mladini, saj nihče noče pisati v naše glasilo, ki vendarle mora iziti, to pa zahteva mesečno 50—60 tipkanih strani gradiva. Zato so v tej »anemični prispevkovni situaciji« dobrodošli dolgi članki. Toliko glede »kvantitete« (spet ti narekovaji!) uvodnika.

Da ne bi bil deležen še enega očitka na dolžino, se lotimo

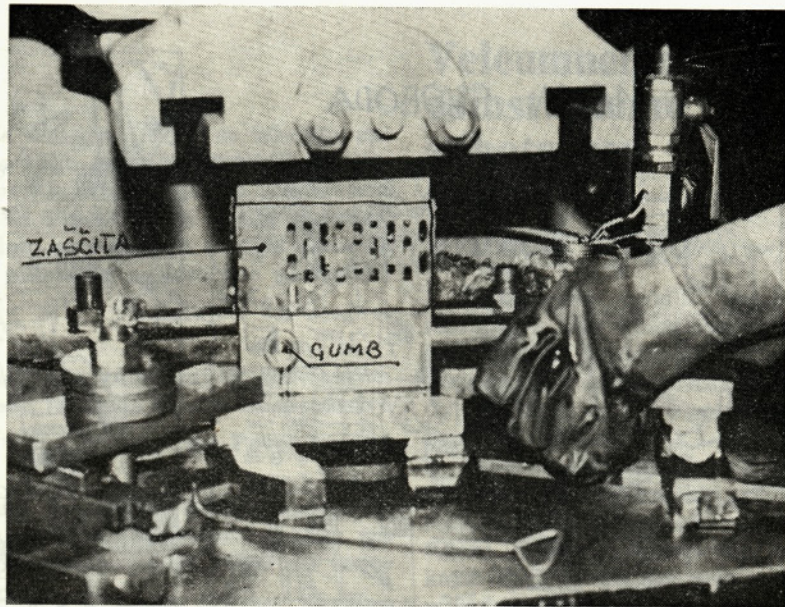
vsebine mladinskega odmeva. Pri tem ne želim biti pokrovi-teljsko ali celo pedagoško nastrojen, a bo treba na nekaj resnic ali zakonitosti vendarle spomniti. Očitke na izpad imen iz uvodnika bom morda najbolje pojasnil s primerjavo iz zgodovine. Nihče na tem božjem svetu ne trdi, da se je prva svetovna vojna začela zaradi Gavrila Principa, niti zaradi sarajevskega atentata, pač pa zaradi ekspanzivnosti takratnih velesil. Torej je bil aktualni politični trenutek tisti, ki je »porabil« atentat kot zadnji povod za začetek vojne. Pravtako je z našo situacijo: ni problem v tem, kdo je tipalkar, kdo je odžagan, kdo je dušebrižnik, pač pa v tem, da je v naši tovarni taka situacija, kjer taki ljudje uspevajo. Če ne bi bilo teh, bi bili pač drugi, kajti na njivi, ki je ne pleveš, pač raste plevel. Ne gre za imena ljudi, pač pa za pojav, ki se nam razrašča že najmanj 10 let, pa ga ne ukrotimo.

Je pa še ena zadeva pri tej stvari. Vedno se je treba vprašati, komu je članek namenjen. Če je namenjen agenciji EBR (ena baba rekla), potlej se pišejo imena, da se pač lahko opravlja in prazno besediči, vendar takega namena pač inkriminirani uvodnik ni imel. Tudi članki v bodoče, ki jih bom pisal, ne bodo imeli takega namena, četudi bi s tem resno prizadel ali oškodoval feminizacijo našega trenutka, ker pač takšnim namenom ne želim služiti. Z druge strani pa bi človek vendarle pričakoval, da so dogajanja v zadnjem času toliko eksplisitna, da so opisani pojavi popolnoma evidentni. Vir informacij za uvodnik so zapisniki raznih sestankov, saj teh v zadnjem času ni manjkalo.

Seveda pa moram povsem zavrniti očitke zadnjega odstavka odmeva, kjer se mi očita, da je tudi uvodnik treba »prevajati«, da gre v uvodniku za nekaj, kar ni napisano, pač pa naj bi se bralo med vrsticami. Predlagam, da drugič zadeve bolje preberete, kajti napisal sem natanko tisto, kar sem mislil in besede niso prav nič zavite ali obrnjene. Tako pisanje niti ni v moji naturi niti ga nisem sposoben, zato pač s tem očitkom ne bo nič, kajti če stvar tudi še enkrat preberem, si ne morem omisliti kakšne paralelne razlage.

Skratka, moram ugotoviti, da s tem odgovorom BOJA — NI konec in da se ni pričelo nikakršno pletje plevla, kar vse pa za nas ni dobro. Da pa bi vsaj malo potešil radovednost mladine, naj povem, da sva med potencialnimi »odžaganimi« tudi oba urednika: pa pri tem ne gre le za urednikovanje, pač pa tudi za posel. Bogve, če to vendarle ne bi bilo dobro za Verigo in najino zdravje?

Marjana Kozamernik

Zgodovinski krožek OŠ Lesce v Verigi

Zveza prijateljev mladine že vrsto let spodbuja delo zgodovinskih krožkov v osnovnih šolah. Letos razpisana naloga spodbuja primerjavo življenja dedov, staršev in otrok.

Zgodovinski krožek je začel delovati tudi na leški šoli. Ker je med možnimi temami letošnjega razpisa tudi preučevanje sprememb načina proizvodnje, delovnih razmer in odnosov v industrijskih obratih, bodo člani krožka opisali delo v verižni kovačnici.

Po uvodnih razgovorih so si člani krožka ogledali verižno kovačnico, zvedeli kakšna je bila proizvodnja, vezana nanjo in se pripravili na terensko delo. Opravili so že nekaj pogovorov s starimi kovači, v na-

daljevanju pa se bodo pogovorili z delavci, ki sedaj delajo v obratu. Člani krožka name-ravajo izdelati maketo stavbe in kovaškega ognjišča. S fotografijami bodo dokumentirali delovni proces.

Po vaseh v krajevni skupnosti Lesce bodo povprašali po izdelkih, ki so jih izdelovali v Verigi in tudi to, če so jih lastniki pripravljene odstopiti za nastajajočo muzejsko zbirko v tovarni.

Ko bodo mladi raziskovalci opravili svoje delo, ga bodo predstavili na srečanju pionirjev zgodovinarjev, ki bo predvidoma v Metliki, morda pa bo del naloge vreden objave v tovarniškem glasilu.

Odbor

Aktivna vloga sindikata pri ocenjevanju rezultatov gospodarjenja

Ob ocenjevanju rezultatov gospodarjenja za letošnje leto sindikat spet čaka obilo dela. Predsedstvo RS ZSS priporoča, da sindikalni organi in organizacije v razpravah pred in ob zaključnih računih največ pozornosti namenijo naslednjim problemom:

Pri pripravljanju in sprejemanju letnih in srednjeročnih planov so za sindikat pomembni predvsem tile planski cilji — povečanje realnih osebnih dohodkov, izboljšanje delovnih in življenjskih razmer delavcev, krepitev reprodukcijske sposobnosti, zadovoljevanje skupnih in splošnih družbenih potreb. Zato je treba planirati tak dohodek, ki bo omogočal doseganje teh ciljev — hkrati načrtovati in sprejeti take ukrepe, ki bodo omogočili oziroma zagotovili ustrezen dohodek — to je prestrukturiranje, tehnološko zahtevnejša proizvodnja, izvoz, zmanjševanje stroškov na enoto proizvoda, boljše organizacija dela in drugačno razporejanje delovnega časa.

Pri ocenjevanju rezultatov gospodarjenja in možnosti razvoja v prihodnjem obdobju pa je nujno primerjati rezultate v lastnem ozdu z rezultati so-

rodnih ozdov v podskupini dejavnosti — ter sprejeti ukrepe za doseganje najmanj takih rezultatov, ki jih dosegajo najuspešnejši ozdi (Gospodarska zbornica Slovenije je izdala primerjalne podatke).

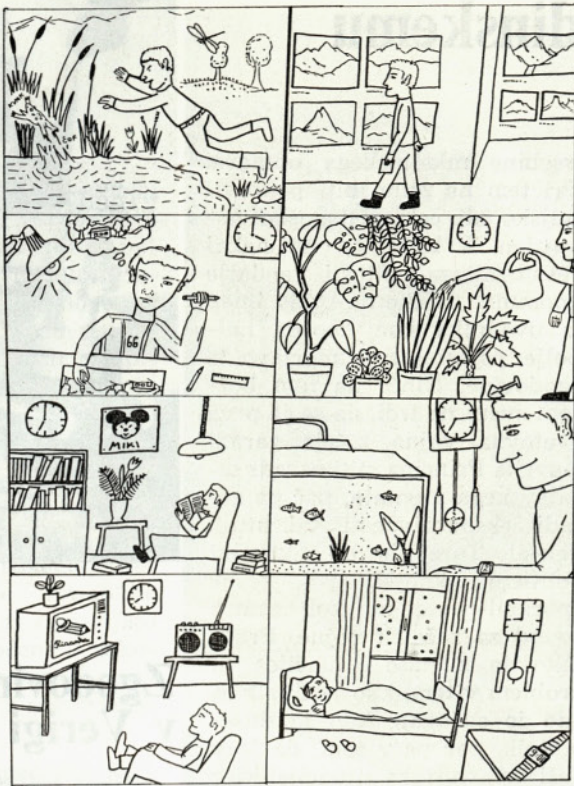
Sindikalne organizacije in organi naj bodo pozorni, da bo napravljena temeljita analiza vzrokov (ne)učinkovitosti in kakovosti gospodarjenja, predvsem v tistih ozdih, kjer so fizični obseg proizvodnje, produktivnost in izvoz manjši od planiranega. Prav tako pa je treba razčleniti rezultate poslovanja v tistih ozdih, kjer je ob visokem dohodku manjši obseg proizvodnje oziroma storitev in manjša produktivnost.

V razpravi naj sindikat zahteva preverjanje, ali je bila politika delitve skladna s samoupravnimi sporazumi dejavnosti (razmerje med bruto OD na delavca in akumulacija na angažirana sredstva v primerjavi s sorodnimi ozdi v podskupini dejavnosti).

Tam, kjer je organizacija poslovala z izgubo je nujno zahtevati tak sanacijski program, ki bo predvsem s prestrukturiranjem proizvodnih programov dolgoročno odpravil vse vzroke za izgubo.

Franc Čop

MOJA SVOBODA

JANI NOTAK
7. a

Prvi sneg v Lescah

Med deževnimi kapljami smo opazili snežinke. Pogledi so nam vse bolj uhajali skozi šolsko okno, učenci smo se začeli drezati in veselo nasmihati, učitelji pa so negodovali.

Prav tako negodovanje smo popoldan poslušali doma, saj se starši snega niso veselili kot mi otroci. Drugo jutro smo v šolo gazili, vendar nam je bila hoja po belini, prepojeni z dežjem, v užitek. Med potjo smo se obmetavali s kepami, marsikatera je pristala za vratom — pa saj tja je bila odposlana. Odrasli se takim užitkom odpovejo. Vztrajno sedajo v avtomobile in danes so poplesavali v njih po cestah.

Tudi ta dan med poukom nismo mogli ostati mirni. Pobirali smo sneg z okenskih polic in s kepami močili sošolce. Med glavnim odmorom smo odprli okno, da bi se razred prezračil. Kmalu pa je skozi okno priletela kepa. Sile, ki je dala pospešek kepi, nismo mogli takoj opaziti, videli smo le posledico, lužo na tleh in jezne

učence, ki so se pognali proti oknu. Začeli smo pobirati sneg z okenske police in ciljati povzročitelja nereda. Ker nam je zmanjkalo »materiala« smo okno raje zaprli. Lužo smo morali med poukom pobrisati.

Tako je zgledalo prvo pobljeno dopoldne. Otroci upamo, da bo takih dni še veliko, z enako vneto pa starši pričakujejo, da bo odjuga pobrala naše veselje.

Maja Kozamernik
Tanja Rezar
7. a

Vsak moj dan je svoboda

Svoboda! Ne vem, kaj bi odgovoril tistemu, ki bi me vprašal, kaj mi pomeni ta beseda. Če bi malo pomislil, bi ugotovil, da je svoboda neoviran razvoj človeka, kar pomeni, da se človek lahko giblje, se samostojno odloča, premišljuje in naredi, kar sam hoče.

Robert Šmid, 7. a

Svoboda je prežlahten sad! Nihče človeku našemu ga ni dal, v borbi, krvi — človek,

narod sam si je ta svetel plod jemal.

Posvetilo sem prebrala v knjigi, ki govori o vojni.

Renata Novak, 7. a

Prav gotovo mi otroci ne vemo točno, kaj je svoboda. Nam se ni treba boriti za svobodo, ker so jo priborili naši dedki in babice. Kaj bi bilo, če bi se peljala po cesti in vsak hip čakala, kdaj bo počilo iz grma. Če si svoboden, se ti vseh vojnih grozot ni treba bati.

Petra Kocjančič, 5. b

Novice v Lescah

V tem času je v Lescah polno novega. Veliko novic se vrti okoli gradnje.

V načrtih imajo gradnjo blokov pri vrtcu. Od blokov bo peljala tudi cesta, zato bo potrebno večje križišče. Zaradi križišča so že podrli dve hiši, ena pa še sledi. To križišče bo zgrajeno, tako načrtujejo, v štirih mesecih. Prav zaradi gradnje ceste in gradbišča pri vrtcu je za pešce, posebej za nas šolarje, prav neprijetno, ko več

ne vemo, kje bi se količkaj varno prebili do šole in domov.

Tudi v šoli se dogaja marsikaj, Krožki so že v zagonu in skoraj ni ure, da bi šola samevala. V šoli tečejo nove priprave za povečanje zgradbe. Tam, kjer je zdaj igrišče, bo prizidek. Dogradili bodo nekaj razredov in manjšo telovadnico. Dobili bomo tudi prireditveni prostor. Načrtujejo tudi, da bo v šoli zobozdravnik in še dru-

ge dejavnosti, ki jih sedaj na šoli ni zaradi pomanjkanja prostora. Igrišče pa bo večje kot je sedaj.

Pogled na Lesce danes ni prijeten, saj so polne razvalin, lukenj, blata in vode. Veseli bomo, ko bodo vse ovire odstranjene. Tako se bodo Lesce razvile v bolj urejeno industrijsko naselje.

Vesna Markovič, 5. b

ZAHVALA

Najlepše se zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem finančnega sektorja ter osnovni organizaciji DSSS za darilo in lepe želje ob moji upokojitvi.

Vsem skupaj želim še naprej mnogo delovnih uspehov, sreče in zdravja.

FRAZEOLOŠKI SLOVARČEK

- fraza: napeli bomo vse sile, da se situacija izboljša — pomeni: zadeva je tako zavožena, da ni rešitve;
- fraza: resno so porušeni samoupravni odnosi — pomeni: delavci so štrajkali zaradi nizke plače;
- fraza: informiranje je bilo slabo, delavci z materiali niso bili seznanjeni — pomeni: referendum je propadel;
- fraza: OD morajo biti odvisni od dohodka — pomeni: treba je znižati plače;
- fraza: horizontalna reelekcija ni dopustna — pomeni: nekoga je treba odžagati;
- fraza: notranji in zunanji sovražnik ne miruje — pomeni: na vidiku so podražitve;
- fraza: spet smo priče levih in desnih odklonov — pomeni: znamenitega funkcionarja je nekdo kniziral;
- fraza: vedno bolj moramo krepiti samoupravni položaj delavcev — pomeni: na vidiku je nov ukrep ZIS;
- fraza: med tozdi je treba uvesti dohodkovne odnose — pomeni: eden izmed tozdov je v izgubi

VEST

Koledar množičnih tekaških prireditev 1985/86

Mesec	Dan	Kraj	Ime tekmovanja	dolžina proge (v km)
December	15.	Pokljuka	Tek mrtvega bataljona	6, 12
	28.	Logatec	Novoletni tek	?
Januar	5.	Cerklje	7. tek Po poteh Gorenjskega odreda	10, 20
	11.	Predmeja	Po partizanskih Predmeji	6, 15
	11.	Kočevje	Po poteh poslancev kočevskega zbora	10, 25
	12.	Jeprca	Zbiljski teki	5, 15
	12.	Osankarica	Po poteh Pohorskega bataljona	6, 20
	18.	Hotedrščica	Po lovskih smučinah	8, 15
	19.	Duplje	Po poteh Kokrškega odreda	15, 30
	26.	Bloke	Bloški teki	15, 30
Februar	2.	Ivančna gorica	Tek Livarja	10, 20
	2.	Ravne na Koroškem	Po poteh Štirinajste	10, 25
Marec	9.	Črni vrh	Trnovski maraton	8, 21, 42
	15.	Mislinja	Po partizanskih domačijah	10, 20
	15.	S. Dobrava	Patroljni tek Staneta Žagarja	8, 15
	16.	Kranjska gora	Tek treh dežel	?
	23.	Mrkopalj	Memorial 26 zmrznjenih partizanov	10, 21, 42
	2.	Pohorje	Po Pohorju	50
	2.	Lokve	Lokvarski tek	10, 20
	9.	Pokljuka	Yassa maraton	21, 42
	23.	Logarska dolina	Tek po Logarski dolini	10, 22
	30.	Kranjska gora	Tek na Vršič	10

Kadrovske vesti

Novosprejeti delavci:

tozd Verigarna:
Darja Zupan
Peter Klavara
tozd Kovačnica:
Melita Tonejc
tozd Orodjarna:
Štefka Mali
Komerčni sektor:
Bojan Gregorič
SKK:
Vera Božič

Prenehali z delom:

tozd Sidrne verige:
Milan Njegovan
Stane Marenk
Janez Justin
tozd Vijakarna:
Igor Čeh
Franc Ušaj
tozd Orodjarna:
Brane Dvoršak
tozd TIO:
Darko Močnik

Poročili so se:

Vladimir Horvat iz tozd Orodjarna
kadrovska služba

Zahvale

Ob boleči izgubi moža, očeta Franca Ušaja, se iskreno zahvaljujemo za izrečena sožalja in vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo njegovim sodelavcem in sodelavkam iz Vijakarne, OOSZ Vijakarne za cvetje in denar. Zahvaljujemo se tudi vsem sosedom za pomoč in tolažbo namesto cvetja. Iskrena hvala godbi na pihala in za izrečene poslovilne besede.

Zalujoči vsi njegovi

Ob smrti mojega očeta se najlepše zahvaljujem sodelavcem iz Sidrnih verig za podarjeni venec, izrečena sožalja in spremstvo na njegovi zadnji poti.

sin Pavel Valand

Ob smrti dragega očeta Janeza Jelenca se iskreno zahvaljujem sodelavcem Vzdrževanja in ostalim za izrečena sožalja ter za denar namesto venca. Enako se zahvaljujem PIGD za venec ter spremstvo na njegovi zadnji poti.

Stane Jelenc z družino

Veleumnemu edinstvenemu stihotvorcu (VEST) Francu Čopu

Žal ste me prisilili, da se moram, ne kriv ne dolžan, spuščati z vami v polemiko. Tudi sami najbrž niste pričakovali, da vam bom za vaše »pesniške« čvekarije ploskal?

Že drugič v zadnjih treh letih sem v vaših pesniških ponaredkih objekt zlonamernih podtikanj in žalitev, četudi vam za kaj takega nisem dal nobenega povoda?! Nemara vas občasno zajame obsedenost, da si morate na vsak način sprostiti svoj pesniški talent; ali pa prece-njujete svoj položaj sive eminen-ce v Verigi, po čemer ste splošno znani?

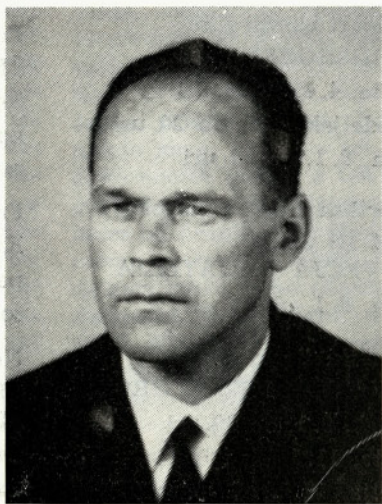
Ne zaradi vas, pač pa zaradi bralcev, ki ste jih skušali z neresničnimi rimanimi trditvami v vaši pesmici (glasilo Veriga št. 11/85) o meni napačno informirati oz. zavesti, moram dati pojasnilo. Nikjer in nikoli nisem objavil lastne sodbe o Veriginem vodstvu in njegovi zamenjavi, ne o kakšni prisilni upravi! Za to in vse drugo, česar me napadate, imate vselej na vpogled fotokopije mojih prispevkov, ki vas bodo demantirale. V vsakem trenutku sem prostovoljno pripravljen dati na vpogled tudi izpiske mojega žiro računa pri Ljubljanski banki, iz katerih so razvidni vsi moji prihodki. Prav zanimiva pa utegne biti primerjava z vašimi, ki so najbrž za javnost skrivnost?

Preseneča tudi vaše skromno poznavanje zakona o javnem obveščanju, ko si dovolite, kot odgovorni urednik, spodrs-ljaj že v naslovu vaše pesmice o »samozvanem« poročevalcu... Morda niste imeli dovolj inspiracije za bolj udarni naslov vaši »umetnini«?

Na koncu si dovolim blagohotno svetovati, da se namesto s poezijo, ki vam očitno ne leži ravno najbolj, ukvarjate s kakšnim bolj koristnim opravilom; zaradi mene tudi lahko s prozo. Ne bo vam treba posnemati drugih avtorjev kot pri rimanju pesmic.

Jošt Role

Franku v slovo

15. 11. 1985 je začel svoj delavnik povsem normalno in še slutil ni, da se bo na izteku dneva izteklo tudi njegovo življenje. Novico o smrti smo sprejeli z žalostjo in ugotovitvijo, da imamo zopet vrzel pri urejanju valjčnih avtomatov, katerim so njegove roke dajale vsakodnevni ritem več kot 30 let.

Zibelka življenja mu je stekla 10. 12. 1932 v Šempasu pri Novi Gorici. Že kot otrok je občutil vse strahote vojne, v kateri je izgubil svoje najdražje. Po vojni ga je pot pripeljala v Lesce v kovinarsko šolo. Lepota kraja ga je tako prevzela, da je Lescam in Verigi ostal zvest vse življenje. Kot urejevalec je bil zaposlen vseskozi v Vijakarni na valjčnih avtomatih, kjer je poznal svoje delo in stroje v podrobnosti, delavnik je pričel že vedno pred uradnim začetkom, tako da delavke in stroji niso nikoli čakali na navodila in polizdelke.

Franko je bil vse svoje življenje športnik, v mladih letih kot stalni član NK Prešeren, pozneje Lesc, srečamo ga kot funkcionarja kluba, v zrelih letih kot balinarja, v kolektivu pa kot poverjenika za šport in rekreacijo.

Kot aktiven mladinec je bil udeležen na delovni akciji pri izgradnji proge Doboj—Banja Luka, pri izgradnji Nove Gorice, na regulaciji hudournika na Okroglem. Na teh akcijah je bil petkrat proglašen za udarnika. Delo, kateremu se ni nikoli izmikal, ga je krepilo in plemenitilo.

Vsakomur je priskočil na pomoč, če je le izrazil bolečo željo, da jo potrebuje. Pri delu je bil neutrujen. Vedno se je držal načela »kar lahko storiš danes, ne odlašaj na jutri«. Takega smo ga poznali v tovarni in v privatnem življenju. Vedno je nekaj vrtal in želel vedno takojšen odgovor. Velikokrat to ni bilo mogoče, zato smo imeli občutek, da je užaljen, da se je zaprl v svoj krog, toda čas je te grenke trenutke izbrisal.

Mnenja in sugestije, ki jih je posredoval, so bila v celoti uresničena, zadnja akcija pa je ostala na pol poti, na kateri je omahnil tudi sam.

Kot samoupravljalca ga srečamo v obratnem delavskem svetu, komisiji za delovna razmerja, stanovanjski komisiji, kot predsednika delavskega sveta tozda in nazadnje tudi kot inovatorja na valjčnih strojih.

Za opravljeno delo in aktivnost je ob 50-letnici obstoja tovarne prejel priznanje. Ob 30-letnici pripadnosti kolektivu pa tudi priznanje za delovni prispevek pri rasti delovne organizacije in razvoju samoupravljanja.

Za ves njegov prispevek v skoraj 35 letih dela mu izrekamo še poslednjič iskreno zahvalo. Ženi in vsem njegovim pa v imenu delovnega kolektiva še enkrat iskreno sožalje z željo, da nam ostane kot svetel spomin vzornega delavca in moža.

A. C.

Po toči zvoniti je prepozno

Neupoštevanje varnostnih ukrepov in pozabljenost sta botrovali resnejši nesreči pri delu v torek, 19. 11. 1985, v poldanski izmeni.

Delavka B. K. iz Verigarne je na ekscenter stiskalki izrezovala v orodju sestavne dele — drsnike X 10 za nove snežne verige.

Preden začne delavka podajati pločevinasti trak v orodje, mora s prstom pritisniti gumb,

preko katerega se sproži za to potrebni omejevalec.

Pri raziskavi nesreče se je ugotovilo, da so projektanti na orodju predvidevali potrebno zaščito — mrežico, nekdo pa jo je očitno pozabil izdelati in zato so delali kar brez nje. Po nastali nesreči so v tozdu kaj hitro izdelali manjkajočo mrežico in jo tudi namestili na predvideno mesto, kot nam to izpričuje slika, toda žal za delavko nekoliko prepozno.

SVD

Koledar velikih mednarodnih smučarskih maratonov

19. 1. 1986	Dolomitenlauf, Lienz, Avstrija	65 km
26. 1. 1986	Marcialonga, Moena, Italija	70, 40 km
2. 2. 1986	König Ludvig Lauf, Oberammergau, ZRN	65 km
2. 2. 1986	Sapporo, Sapporo, Japonska	50 km
9. 2. 1986	Koasalauf, Kitzbühel, Avstrija	72, 42 km
16. 2. 1986	Transjurassienne, Morez, Francija	76 km
16. 2. 1986	Gatineau, Ottawa, Kanada	55 km
23. 2. 1986	American Birkebeiner, Telemark Longe, ZDA	55 km
23. 2. 1986	Finlandia Hiihto, Lahti, Finska	75 km
2. 3. 1986	Pirka, Tampere, Finska	90 km
2. 3. 1986	Vasalopet, Mora, Švedska	89 km
2. 3. 1986	Teer, Oulu, Finska	75 km
9. 3. 1986	Engadin, Pontresina, Švica	42 km
16. 3. 1986	Birkebeinerrennet, Rana, Norveška	55 km
30. 3. 1986	Murmanski maraton, Murmansk, SZ	56 km

R. Z.	NOVOLETNA ČESTITKA	POZNA ŽIVLJENSKA DOBA	POLITIK BERLIN- GUER	ZMLETO ŽITO	PRIPADNIK DRUŠTVA ALI ORGANIZAC.	POLITIK NOL	ŽENSKO IME	DUŠIK	ČLOVEK S PRAVICO DO SVOBODNE IZBIRE DRŽAVLJAN	SLOV. DRAMATIK IVAN	DESNI PRITOK GANGESA	VIŠOK GORSKI VRH	NAJSTAR- ŠA DOBA	
NOVOLETNA ČESTITKA														
NARODOS- LOVEC								SESTAVINA ATOMSKEGA JEDRA						
MESTO V ZAHODNEM PAKISTANU								ORODJE ZA TANJENJE						
MONETA Z IMENOM NOVO GVINEJO						OZEK KOS BLAGA ASATELJ TWIN					MESTEC PRI ZADEBU MESTO V NOTERNDOS DALMACIJE			
ODEJA				ODISEJEV OČE	DESNI PRITOK RENA YZEN VELIK KUP					STARŠIM- DRŽAVNIK LUKA V ALŽIRIJI				
SLANA VODA							MESTEC NA OTOKU PELJESCU DELMEHANT PRI KLAVIRJU					DOMAČE ŽENSKO IME	RIMSKA PET ČRESLOVNA	
DORA TONEJC			ŽILA ODVODNIKA CILJ STRELCEV					SKLADATELJ SAVIN TRČENJE						
OZNAKA ZA ŠPANIJO		VRSTA HRUŠKE MAMLO						KEM. SIM- TA REKA V VOJVODINI						
REKA V FRANCIJI						POŽETA NOJIVA ALUMINIJ						DALMAT- Ž. IME REKA V ANGLIJI		
OPRTNA NAVEZA					PRAVI RIMSKI ZALOŽNIK DEL SKLADBE					SOKRATOV TOŽNIK PRAVI LETALEC				
PREDEL LJUBLJANE					DRUŽABNA PRIREDITEV NORDIJSKI JERAZ ZA SMUČI				ITAL-ALPSKI SMUČAR EDALINI TUJA MENICA					
JEZERO V AFRIKI						SRB. RIVAJ- LOUBJOV. M. IME ŽIVEC						KRAJ POD FRUŠKO GORO	ZNANO ZOLAJFVO DELLO	FILMSKI IGRALEC BATES
RIMSKA ENA		FRANCOSKO NEMŠKI KIPAR HANS	GORA NAD KORADDOM ANGL. POLAR. BRUSKOVAL. JOHN					ZGODNJE VINO TIŠINA						
GEŠKE BOGINJE LEPOTE V LJUBEZNI							DVOJICA AMPER				POLITIK ŠASTRI TAYČAR ANDREJ			
DEL DNEVA				VODIK	ORGANSKO VEČANJE KISIK					1000 KG POLMER				
								MESTO NA INDONEZIJSK. OTOKU BORNEO						

Program kina Radovljica

od 3. 1. 1986 do 5. 2. 1986

Ameriški barvni film
ZADNJI FILM GROZE

petek, 3. 1. ob 18. uri
torek, 7. 1. ob 20. uri

Jugoslovanski barvni film
UNA

petek, 3. 1. ob 20. uri
nedelja, 5. 1. ob 18. uri

Ameriški barvni zabavni film
BROADWAY DANNY ROSE

sobota, 4. 1. ob 18. uri
nedelja, 5. 1. ob 20. uri

Angleški barvni film
GARDEROBER

sobota, 4. 1. ob 20. uri
ponedeljek, 6. 1. ob 20. uri
sreda, 8. 1. ob 20. uri

Ameriška barvna risanka
TOM IN JERY

NAJVEČJA PRIJATELJA

sreda, 8. 1. ob 18. uri

Ameriški barvni film
NEW YORK MESTO GROZE

četrtek, 9. 1. ob 20. uri
sobota, 11. 1. ob 20. uri
nedelja, 12. 1. ob 18. uri

Ameriški barvni film
JEZDEC SKOZI ČAS

petek, 10. 1. ob 20. uri
ponedeljek, 13. 1. ob 20. uri

Ameriški barvni zabavni film
MLADI ZALJUBLJENI

ZDRAVNIKI

sobota, 11. 1. ob 18. uri
nedelja, 12. 1. ob 20. uri
četrtek, 16. 1. ob 20. uri

Ameriški barvni pust. film
ZAKLAD AMAZONE

torek, 14. 1. ob 20. uri
sreda, 15. 1. ob 20. uri
sobota, 18. 1. ob 18. uri

Ameriški barvni risani film
NEUSTRAŠNI POPAJ

sreda, 15. 1. ob 18. uri

Ameriški barvni bilm
ISKALCI

petek, 17. 1. ob 20. uri
nedelja, 19. 1. ob 18. uri
ponedeljek, 20. 1. ob 20. uri

Ameriški barvni risani film
ROBIN HOOD

sreda, 22. 1. ob 18. uri

Španski barvni film
CARMEN

sreda, 22. 1. ob 20. uri
sobota, 25. 1. ob 20. uri
torek, 28. 1. ob 20. uri

Francoški barvni film
ŽENA V RDEČEM

četrtek, 23. 1. ob 20. uri
nedelja, 26. 1. ob 18. uri
ponedeljek, 27. 1. ob 20. uri

Francoški barvni film
KONVOJ ŽENA

petek, 24. 1. ob 20. uri
sobota, 25. 1. ob 18. uri

Nemški barvni film
SPOMLADANSKA

SIMFONIJA

nedelja, 26. 1. ob 20. uri
sreda, 29. 1. ob 20. uri

Ameriški barvni risani film
POPAJEVE NORČIJE

sreda, 29. 1. ob 18. uri

Ameriški barvni film
POT V COSMOS

četrtek, 30. 1. ob 20. uri
nedelja, 2. 2. ob 17,30 uri
torek, 4. 2. ob 20. uri

Brazilski barvni film
FANT IZ RIA

petek, 31. 1. ob 20. uri
sobota, 1. 2. ob 18. uri
nedelja, 2. 2. ob 20. uri

Hongkonški barvni pustolovski
film

BANDIT IZ ŠANTUNGA

ponedeljek, 3. 2. ob 20. uri
sobota, 1. 2. ob 20. uri

sreda, 5. 2. ob 20. uri

JOCO: TOVARNI ŠEF, KJE PA MISITE PREŽIVETI, NOVOLETNE
PRAZNIKE?
ŠEF: JOCO, LETOS BOH PA KAR DONA ZA NOVO LETO. VEČ,
NAŠI OSEBNI DOHODKI SO NA JALOUT PREENIKI ZA NAŠE
DELO.

Namesto objav nagrad za prejšnjo križanko, se bral-
cem oproščamo za neuporabno križanko, ki smo jo pre-
nagljeno objavili.

Uredništvo

MOZAIK NA KONCU

Pretolkli smo še eno leto,
željapolno in obljub,
dosti dano je bilo in vzeto,
a odnesel nas ni plaz izgub.
Zmagali smo podražitve,
pocenitev itak ni,
stabilizacijske pa žetve
tudi ni in ni in ni!!!
Administracija je kuga,
pravijo ta pametni,
pametnejšim pa dežela druga
reše kruh rozinasti.
Naša vendar očetnjava
hlebce daje nam sladak,
če prisluzi ga pristava
ali fabriški silak!!!
Vsakdo ljubi le najbližje,
naj bo ulica, otrok,
boril se bo za preživetje,
brez politike in zmot.
Za lepše, ne boljše življenje
vam dajem dva predloga:
ob vseh težavah potrpljenje,
ob potrpljenju pa dva groga.
Ob slavnostni pojedini
sveča da svetljava,
ob domači pa govedini
hren nam da kurjavo.
Malih živali ljubitelji!
Hranite odvrženi kruh!
Delikatesni častitelji
zastonj vam polnijo trebuh.
Praznik pa le terja svoje,
široko dušo in srce;
vsak po svoje si zapoje,
kar je moje, tvoje je.
Ob petkratnih cenah vina

škoda res se nam ne zdi,
da piškot, brodet, kolina
prijatelja razveseli.
Na koncu leta inventure
marsikomu živce žrejo,
ker jim plačane nadure
procentov ne dajejo.
Inventur je sto in sto,
kdo jo pri sebi ne opravi,
kaže stvar na to,
da jo pač moral bo.
Ker se leto nam preveša,
vsak potihem se pripravlja,
peče, meša in obeša,
toči na račun ga zdravja.
Kakorkoli kdor dočaka
novo leto — njega dni,
ni ga takega junaka,
ki ga srečno živel bi.
Srečen je dan ali moment,
srečen si, če si zdrav,
to je tak medikament,
da bi sebi jemal in drugim

dajal.

Vsi smo radi mladi,
številka več — vneamar!

Leta štejemo neradi,
končno pa — saj so nam v dar.
V mislih nam oblagam pladnje
z izbranimi dobrotami,
brez posebne duhovne

nadgradnje;

naj prašiči žrejo med

siromaki!

Hočem reči, dragi moji,
pa nismo krivi mi.
da nam nespamet pladnje

polni,

Ne znamo se odrekati!
Življenje ni pesem,
Življenje ni pesem,
ki jo vtakneš med rime,
to problem je že resen,
ki je tu in ne mine.

Rad imam te, domovina,
a vsak dan vse manj;
brez soli, kruha in vina,
nihče garal ne bo tjavdan.
Gradimo na puf elektrarne
za osvetlitev nepravih

problemov

in manj spoštovane cukrarne
za glazuro grenkobnih

ekstremov.

Želim si grom in strel,
da cene in laži vsakdanje
že enkrat bi hudič vzel,
prinesel mirnejše nam spanje.

Frenk Bregant

VERIGA je glasilo delovne organizacije Slovenske žele-
zarne — Veriga Lesce, n. sol. o. Izhaja enkrat mesečno.
Ureja ga uredniški odbor: Pavel Bizjak, Marjan Stiper-
ski, Ivanka Korošec, Polona Lukan, Ivanka Sodja. Odgo-
vorna urednika sta Franc Čop in Miloš Janša. Glasilo
je po 7. točki 36. člena Zakona o obdavčenju proizvodov
in storitev v prometu in mnenju republiškega komiteja
za informiranje prosto plačila prometnega davka. —
Tisk: Tiskarna Ljubljana.